

Christelijke samenkomsten – zonder leiding?

Sommige Christenen willen eenvoudig samenkomen rondom de Heer Jezus, zonder speciale naam, organisatie of structuren. Jaren geleden was de vrouw van een protestantse dominee benieuwd naar het verloop van dergelijke Christelijke samenkomsten. Alleen al een blik op de ruimte waar de samenkomst plaatsvond, verraadde haar dat de objecten die ze anders zo vaak tegenkwam, zoals kruisen, kaarsen, schilderijen et cetera, hier niet aanwezig waren. De ruimte was heel eenvoudig gehouden. En het verbazingwekkende: er was niet eens een pastor aan het werk en er waren ook geen aangestelde geestelijken. Zelfs van een liturgie was geen sprake. 'Hoe kan zo'n eredienst nu ooit functioneren?' vroeg ze zich af.

Inderdaad... sommige Christenen willen eenvoudig samen-komen rondom de Heer Jezus, zonder speciale naam, organisatie of structuren.

Misschien zijn er (jonge) lezers die deze manier van Christelijke samenkomsten tot op de dag van vandaag nog niet hebben leren kennen. Anderen daarentegen zijn ermee opgegroeid maar vragen zich af hoe je dit vanuit de Bijbel kunt onderbouwen. Voor iedereen is het belangrijk om Gods Woord hierover te onderzoeken. Dat Woord is namelijk niet alleen voor ons persoonlijke leven geldig, maar ook voor ons gemeentelven.

Diverse soorten samenkomsten ...

Voordat we over het verloop van deze samenkomsten spreken, moet kort worden vermeld dat de Bijbel meerdere samenkomsten kent. Die zijn niet tot in alle details gedefinieerd of beschreven. Per samenkomst wordt alleen maar het doel of de reden genoemd waarom de gelovigen samenkwamen. De volgende redenen zijn te vinden:

- voor het gebed (Matth. 18:18; Hand. 12:5);
- voor het breken van het brood (Hand. 20:7; 1 Kor. 11:20 vv.);
- tot opbouw en om het Woord van God te horen (Hand. 20:7b; 1 Kor. 14);
- voor het horen van een zendingsbericht (Hand. 14:27).

... en hun grenzen

Het hoeft nauwelijks gezegd te worden dat elk van deze genoemde samenkomsten zijn eigen zwaartepunt kent; de reden waarvoor men samenkwam, maakt dat al duidelijk. Maar we moeten erop letten dat het Nieuwe Testament geen duidelijke scheiding tussen de verschillende samenkomsten laat zien. De bidstond bijvoorbeeld hoeft niet per se uren of dagen ná de samenkomst tot opbouw plaats te vinden.

Wat wél duidelijk naar voren komt, is het verschil tussen persoonlijke, door broeders georganiseerde vormen van samenzijn (zoals liefdesmaaltijden, Bijbelconferenties of jeugdbijeenkomsten) en het samenkomen als plaatselijke gemeente. En dat verschil moet zeker in stand worden gehouden (1 Kor. 11:20-22).

Twee richtingen

Het verloop van de samenkomsten wordt sterk bepaald door de reden waarom men samenkomt. Het is bijvoorbeeld een groot verschil of de gelovigen tot de gedachtenis aan de Heer Jezus samenkomen om Hem te loven en te aanbidden, of om te luisteren naar het Woord van God. In het eerste geval brengen de verlost en iets aan God de Vader en aan de Heer Jezus. Dat is een proces dat van beneden

naar boven plaatsvindt. In het tweede geval daarentegen, wanneer ons het Woord van God wordt uitgelegd, spreekt God tot ons mensen. Dat gebeurt dan van boven naar beneden. Dit verschil zien we in principe in de hele Bijbel terugkomen.

Wie erop let, zal merken dat het begrip 'eredienst' vaak verkeerd wordt gebruikt. In de 'eredienst' verwachten velen een preek en dat is dan meestal ook de inhoud van die uren. Maar de eigenlijke betekenis van de eredienst is: God eer brengen, namelijk 'geestelijke offers', 'lofoffers' (1 Petr. 2:5; Hebr. 13:15).

Priesterschap in vroegere tijden

In het volk van Israël onder het oude verbond werd de familie van Aäron voor de priesterdienst uitgekozen (Ex. 28:1; Num. 18:7). Niemand anders mocht aan God op het altaar de offers brengen en het heiligdom betreden. Zelfs de Levieten, stamgenoten van Aärons familie, die de tabernakel en haar werktuigen onderhielden, mochten dit niet doen. Toen Korach en zijn afstammelingen tegen dit voorschrift in opstand kwamen en ook het priesterambt wilden vervullen, kregen ze Gods toorn over zich heen en werden ze met de dood bestraft (Num. 16).

Priesterschap vandaag de dag – algemeen ...

Sinds de dood en de opstanding van Christus is er geen aparte priesterstam of -klasse meer. De scheiding tussen priesters en leken werd opgeheven. De 'levende stenen' die nu het huis van God vormen – en dat zijn alle verlost! – zijn tegelijkertijd een 'heilig priesterdom' (1 Petr. 2:5). Onze Redder, Die ons liefheeft en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, heeft ons gemaakt tot een koningschap, tot priesters voor Zijn God en Vader (Openb. 1:5-6). Wat een voorrecht! Met diepe eerbied, maar toch zonder angst treden we het heiligdom binnen (dat wil zeggen: in Gods tegenwoordigheid). De dood, de opstanding en de hemelvaart van de Heer Jezus hebben dit mogelijk gemaakt (Hebr. 10:19-22).

... en tijdens de samenkomsten

Voor de samenkomsten als gemeente betekent dit: iedere gelovige mag actief en hoorbaar deelnemen aan lofprijzing en dankzegging als ook aan bidden en aanbidden – in de vorm van liederen, gebeden en Schriftlezingen (let er wél op dat Gods Woord een beperking voor de dienst van vrouwen geeft in 1 Kor. 14:34). Dat geldt ook voor de bidstond en voor de samenkomst om brood te breken.

Dienst in het Woord

Graag willen we ons nog bezighouden met de 'samenkomsten tot opbouw'. Dit deel van de onderlinge bijeenkomst wordt voor het grootste gedeelte door het Woord van God gevuld. Hierbij gaat het niet om de richting 'van beneden naar boven' (d.w.z. wij brengen aan God en aan de Heer Jezus dat wat ons bezighoudt), maar om de richting 'van boven naar beneden'.

Het gaat dus om de dienst aan de gelovigen, de dienst die God aan hun harten wil laten doen. Het is namelijk Gods doel om Zijn kinderen in het geloof te laten groeien. Het voedsel hiervoor is het Woord van God. Maar dat niet alleen. Daarnaast geeft Hij de Gemeente de nodige genadegaven. Voor deze dienst tot opbouw van de gemeente zijn een geestelijke uitrusting en geestelijke kracht noodzakelijk (Ef. 4:12).

De apostel Paulus beschrijft in één van zijn Brieven hoe hij dit werk van de dienst heeft gedaan: 'Hem verkondigen wij, terwijl wij ieder mens vermanen en ieder mens leren in alle wijsheid, om ieder mens volmaakt te stellen in Christus. Hiervoor arbeid ik ook en strijd naar Zijn werking, die in mij werkt met

kracht' (Kol 1:28-29). Juist dit gebeurt speciaal in de samenkomsten die tot opbouw worden gehouden, de 'dienst van het Woord' of de 'Woordbediening', die in vele kringen wordt aangeduid met 'de preek'.

Verscheidenheid aan dienende taken

Het Nieuwe Testament leert ons dat de dienst aan de gelovigen, in tegenstelling tot de 'eredienst', heel verschillende vormen heeft. Als priesters staan we allemaal op dezelfde manier en met dezelfde opdracht voor God. Maar als dienstknechten van Christus zijn wij, maar ook onze opdrachten heel verschillend. Er zijn verschillende dienende taken (1 Kor. 12:5), zo legt de apostel Paulus uit. Er is iemand die leert, een ander die profeteert, een derde die herderlijke dienst verricht enzovoort. En zoals het menselijke lichaam niet uit één ledemaat bestaat die de functies van alle andere lichaamsdelen kan overnemen, zo is het ook in het geestelijke lichaam, de Gemeente. Was iedereen soms een apostel of een profeet? Is iedereen een leraar? Het antwoord luidt: 'nee' (zie 1 Kor. 12:29). Aan de één heeft de Heer deze genadegave gegeven, aan de ander een andere gave. Allemaal zijn ze noodzakelijk. Niemand zou tegen de ander kunnen zeggen: 'ik heb jou niet nodig' (vs. 21).

Aangestelde predikers?

Maar wie bepaalt dan welke broeder in de samenkomsten het Woord van God predikt en uitlegt? Moeten de broeders die hiervoor in aanmerking komen, niet eerst een universitaire opleiding afronden of een Bijbelschool bezoeken, om zich voor déze dienst te laten kwalificeren? Daar lezen we in de Bijbel niets over. De Heilige Geest deelt de gaven van genade uit 'zoals Hij wil' (1 Kor. 12:11). Het uitoefenen van deze gaven, d.w.z. de daaruit voortkomende dienst, vindt plaats onder toezicht van de Heer (vs. 5). Daarin wordt duidelijk dat God Zelf alleen Degene is Die Zijn dienstknecht roept tot de verkondiging, en Die hen daarvoor dan ook voorbereidt en toerust. Niemand anders heeft daarvoor de bevoegdheid.

Geestelijke kwalificatie

Heeft men dus geen opleiding nodig? Toch wel. Geen enkele dienaar zal onvoorbereid een 'verrassend inzicht' krijgen, om op stel en sprong te kunnen prediken. Een ieder van hen heeft een zekere ontwikkeling achter zich. De Heer bereidt Zijn dienaars individueel voor. En voordat Hij hen uitzendt, roept Hij hen eerst bij Zich; dat deed Hij door alle eeuwen heen al (Mark. 3:13-14). In Zijn tegenwoordigheid valt er veel te leren. Elke (jonge) broeder zal vooral het Woord van God (ook met behulp van Bijbelverklaringen) moeten bestuderen.

Daar komen vaak nog verschillende levenservaringen bij, die iemand in de nabijheid van de Heer laat groeien. Dat is z gezegd het praktische gedeelte van de 'opleiding', onze geestelijke 'stage'. Dit gedeelte is vaak moeilijker te leren dan het theoretische gedeelte. Maar beide gedeeltes zijn absoluut vereist, want de Heer kan alleen dienaren gebruiken van wie het zelfvertrouwen is gebroken. Alleen Zijn kracht moet in de dienende taken werkzaam worden, zodat in alles God verheerlijkt wordt door Jezus Christus (1 Petr. 4:11).

Duidelijk te herkennen gaven van genade

In de gemeente van Antiochië was het voor de broeders en zusters duidelijk wie de profeten en leraars waren die de dienst van het Woord vervulden: Barnabas, Simeon, Lucius, Manahen en Saulus (Hand. 13:1). In principe is het vandaag precies zo. Niet alleen voor de betreffende persoon wordt duidelijk welke dienst de Heer voor hem heeft, maar ook de gelovigen die hem goed kennen, zullen zijn genadegave en zijn dienst herkennen en dankbaar aannemen.

De hedendaagse situatie in het Christendom maakt de zaak echter vaak moeilijk. Door de versnippering ontbreken in bepaalde samenkomsten zekere genadegaven, zodat een klein aantal broeders een groot

deel van de dienende taken voor hun rekening moeten nemen. Dat is vaak een grote uitdaging en een zware last (geve de Heer genade dat anderen leren deze last mee te dragen). Maar de Heer weet daarvan. We mogen Hem vertrouwen. Hoe vaak heeft Hij ondanks ons gebrek al niet voldoende kracht en wijsheid geschonken!

Aan de andere kant bestaat ook het gevaar dat broeders in de samenkomsten diensten waarnemen waarvoor ze klaarblijkelijk geen genadegave ontvangen hebben. Dit kan voor een gemeente een zware last worden. In dit geval zullen de geestelijke broeders de betreffende broeder hierop moeten wijzen. Die broeder moet het oordeel van de toehoorders ernstig opnemen en ook ter harte nemen. Dit is Gods wil – tot bescherming en zegen van allen (1 Kor. 14:29).

Gaven die in afhankelijkheid van de Heer uitgeoefend worden

Vele genadegaven te bezitten is geen garantie voor een goede geestelijke toestand. De situatie in Korinthe laat dit heel ernstig en indrukwekkend zien. Daar wilden velen het Woord verkondigen – het liefst ook nog in een vreemde taal, die de meeste aanwezigen niet eens verstonden. Het resultaat hiervan was wanorde. Deels sprak men zelfs tegelijkertijd. Paulus verbiedt hun dit met apostolisch gezag: ‘Want u kunt allen, één voor één, profeteren, opdat allen leren en allen getroost worden’ (1 Kor. 14:31).

Eén ding hadden de Korinthiërs duidelijk uit het oog verloren: elke genadegave is tot voordeel van anderen gegeven – niet tot zelfopbouw en niet tot zelfverheerlijking. In zijn apostolische onderwijzing over dit punt moest Paulus drie keer benadrukken dat de dienst in de samenkomsten tot opbouw van de gemeente moest gebeuren (vs. 5,12,26). In de praktijk betekent dit: de broeders die van de Heer een bepaalde genadegave voor de dienst van het Woord hebben ontvangen, zullen de Heer voortdurend vragen welk geestelijk voedsel er moet worden uitgedeeld. Hierbij zien ze hun broeders niet over het hoofd. Ze laten hun óók de gelegenheid, want in die anderen werkt de Heer net zo goed en Hij wil hen net zo goed gebruiken.

Hier geldt hetzelfde als wat we hiervoor al vermeldden: ware liefde laat de eer graag aan de ander! Wanneer alle aanwezigen samenkomen met deze houding van gehoorzaamheid aan en liefde tot de Heer Jezus (die blijkt uit de manier waarop ze hun dienst uitoefenen), dan zal alles eerbaar en ordelijk (vs. 40) verlopen – tot eer van God en tot zegen voor de gelovigen.

H. Mohncke